

МУ «Отдел образования Ножай-Юртовского муниципального района»
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №4 с. Ножай-Юрт»
(МБОУ «СОШ №4 с. Ножай-Юрт»)

МУ «Нажин-Юьртан муниципални кюштан дешаран къаст»
Муниципални бюджетни йукъардешаран хьукмат
«Нажин- Юьртан №4 йолу йуккъера йукъардешаран ишкол»
(МБЙХЪ «Нажин-Юьртан ЙЙИ №4»)

П Р И К А З

20 ноября 2023г.

№178-п

с. Ножай-Юрт

О подготовке и проведении мониторинга
качества подготовки обучающихся 8-х классов
МБОУ «СОШ№4 с. Ножай-Юрт»
по чеченскому языку в 2023 году.

На основании приказа МУ «Ножай-Юртовский РОО» от 20 ноября 2023 года №290-п «О проведении мониторинга качества подготовки обучающихся 8-х классов общеобразовательных организаций Ножай-Юртовского района по чеченскому языку в 2023 году» (далее Мониторинг).

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Учителю чеченского языка Ахматхановой М.Х. проводить дополнительные занятия с обучающимися 8-х классов по подготовке к Мониторингу , проводимому с 20 декабря по 28 ноября 2023 года.
2. При подготовке обучающихся 8-х классов к Мониторингу руководствоваться Методическими рекомендациями, разработанными Институтом чеченского языка. (Приложение №1).
3. Провести организационные мероприятия и создать условия в день проведения Мониторинга.
4. Контроль за исполнением настоящего приказа оставляю за собой.

Директор

З.Ш. Зелимханова.

**Ишколан документаш лелоран
йукъара кепаш**

**Дешархойн барта жьопийн а, йозанан талламан белхийн а
маххадоран барамаш (критереш) 5-11 классийн дешархойн йозанан
талламан белхийн маххадор**

I. Талламан болх (диктант)

1. Дешаран шарахь 5-11 классашкахь талламан диктантан барам

5 класс - 80-90 дош

6 класс - 90-105 дош

7 класс - 105-120 дош

8 класс – 120-135 дош

9 класс - 135-150 дош

10 класс - 150-160 дош

11 класс - 160-170 дош

(Дешнаш дагардеш, г1уллакхан къамелан дакъош а лору).

2. Талламан диктантан маххадор

«5» - 0/0, 0/1, 1/0 сов г1алат (орфографин а, пунктуации а) дацахь;

«4» - 2/2, 1/3, 0/4, 3/0, 3/1 сов г1алат дацахь;

«3» - 4/4, 3/5, 2/7, 5/4, 6/3 сов г1алат дацахь;

«2» - 4/4, 3/5, 2/7, 5/4, 6/3 сов г1алат делахь.

Дешархочун талламан балха т1ехь г1алат лара деза, муьлхха а **орфографии** а, пунктуации а бакъо талхош, диктант йазйале оццу классехь йа цул лахарчу классашкахь 1амийнчух иза хилахь. Нагахь сан на талламан диктантехь 5 нисдар (нийса цайаздинарг нийсачуьнца хийцина) хилахь, оценка цхьана баллана лахйо, иштта «5» ца луьллу, диктантехь 3 йа цул сов нисдар хилча.

Оценка йуьллуш, ца лоруш дутьу:

- тилкхаздаьлла г1алат (описка), масала, *вел хал о* хила дезачохь *белхано* йаздинехь, *Луьйре* хила дезачохь *Луьйле* йаздинехь;

- къовсамечу меттигашкахь чолхечу дешнийн нийсайаздар, масала: *пайдаэцар* — *панда эцар*, *нийсайаздар* - *нийса йаздар*, *г1одар* - *г1о дар*;

- дешнашкахь дифтонгаш йазйар: *къега къиэга*, *терса* - *тиэrsa*, *оза* ~ *уоза*, *йеха* — *йиэха*, и. д. кх. а;

- ц1ердешан къовсаме йаздар: *дарц* - *дарцан* - *дорцан*: *мох-мохо-махо*, и. д. кх. а.

Дакхий г1алаташ лору:

- хьалха 1амийна а, йозанехь алсам пайдаоьцуш а йолу орфографии, пунктуации бакьонаш талхош долу г1алаташ;
 - мукъазчу элпашна йуккъе йаздеш долу къасторан хьаьркаш, масала: *х1аллакьхилла*. (*х1аллакьхилла*), *меттахьхьайра* (*меттахьхьайра*):
 - ихначу хенан хандешнийн йаздар, масала: *бохара* (*бохура*), *моьттара* (*моьттура*);
 - ц1ердешнийн х1окху кепара йаздар: *дечган* (*дечаган*), *аьчган* (*эчиган*);
 - Ц1ердешнаш а, билгалдешнаш а йацйинчу кепехь йаздар, масала: *г1улкх* (*г1уллакх*), *г1илкх* (*г1иллакх*), *дикниг* (*диканиг*).
- Цхьана бакьонна даьккхина хьалхара кхо г1алат цхьа г1алат лору, цу тайпана кхин д1а долу г1алат лоруш ду.

Диктантах а, т!едахкарех а (фонетикин, лексикин, **орфографин**, грамматикин, пунктуацин) лаьтгачу талламан белхашкахь **ши оценка** йуьллу (диктантана а, т!едилларна а).

Т!едахкарийн маххадоран барамаш

- «5» - массо а т!едиллар нийса кхочушдина;
- «4» - т!едахкарийн 3/4 дакъа нийса кхочушдина;
- «3» - болх эханал к!езиг кхочуш ца бина;
- «2» - болх кхочуш ца бина йа эханал к!езиг кхочушбина.

Б и л г а л да к к х а р:

Т!едиллар кхочушдарехь даьхна орфографин а, пунктуацин а г1алаташ, диктантан мах хадеш, лору.

I. Талламан болх (дешнийн диктант)

1. Дешаран шарахь 5-11 классашкахь талламан дешнийн диктантан барам

- 5 класс - 10-15 дош
- 6 класс - 15-20 дош
- 7 класс - 20-25 дош
- 8 класс – 25-30 дош
- 9 класс - 30-35 дош
- 10 класс -3 5 -38 дош
- 11 класс - 38-40 дош

2. Талламан дешнийн диктантан маххадор

- «5» - г1алаташ ца даьхна;
- «4» - 1-2 г1алат;
- «3» -3-4 г1алат;
- «2» - 5 йа цул сов г1алат.

Талламан болх (диктант) кхочушбайтарехь хьехархочо пайдаоьцу некъаш

1. Диктантан текст шен чулацамехь дешархой кхеташ а, х1инцалерчу литературин меттан лехамашца йуьззана нийса йог1уш а хила йеза.
 2. Диктантан дерриге а дешнаш дешархошна кхеташ хила деза. К1езиг лелош а, девзаш доцу а дешнаш довзуйту.
 3. Диктантан текстехь хала дешнаш хилахь, и дешнаш йозанан уьн т!е д1айаздо.
 4. Текст хьехархочо д1айешар литературин меттан норманашца нийса а. муха йаздан деза дешархошна д!а цахоуьйтучу кепара а хила деза. Масала, *К1айн, халкъан* бохучу дешнашкахь, литературин меттан нийсааларан норманашца цхьаьнадог1уш, чаккхенгара *н* ца олу, ткъа *тайниг, девзиг* дешнашкахь к-ний, г-ний хьалхахь долу *и* элп, *а* долуш санна, олу. Ненан меттан йозанан белхийн маххадоран ч1аг1бина барамаш **лелоро г1о** дан декхар ду ненан мотт хьехаран говзалла лакхайаккхарна а, 1аморан а, талларан а кепехь болчу йозанан белхийн лехамаш цхьанакепара хилийтарна а.
- Х1ора дешаран шо долалуш, хьалхарчу чийрикехь талламан белхан (диктантан) текстехь дешнийн дукхалла д!адахана дешаран шо чекхдолуш хиллачу талламан белхан дешнийн барамехь маго йеза.